

פרשת במדבר

פרשת במדבר פותחת את ספר במדבר כולו במפקד העם שנערך בשנה השניה לצאתם ממצרים. לאחר המפקד מתוארים השבטים ל"דגליהם" – כלומר תיאור היקף צבאם וסדר נסיעתם במדבר. תיאור מפורט מקדישה הפרשה לבני שבט לוי על משפחותיהם שצוו לסייע לכוהני המשכן - שושלת אהרון הכהן. בפרשה תיאור מלאכתם של הלויים המסייעים במשכן אך נאסר עליהם לראות את כלי הקודש עצמם.

<p>היכן נהג המצב שהבכורות הם הכוהנים? בתרבות מצרים העתיקה הועדפו הבכורות ונחשבו לכוהני האלים. ייתכן שהחיבור שנעשה כאן בפסוק איננו מקרי. והנה עוד רמז לכך בחז"ל: "כאשר הקב"ה נפרע מאומה – נפרע תחילה מאלוהיה" (מכילתא לשמות יג). רוב סיפורי בראשית מבטאים מרידה בשיטת הבכורה. נראה ששיטת הבכורות ביטאה אקראיות וחוסר צדק, וביטולה אפשר להעדיף על רקע תכונות.</p>	<p>פרק ג, פסוק 12 : וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר יב. וְאֲנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת-הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל-בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם יג. כִּי לִי כָל-בְּכוֹר בְּיוֹם הַפְּתִי כָל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי לִי כָל-בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֲדָם עַד-בְּהֵמָה לִי יְהִיוּ אֲנִי יְהוָה .</p> <p>הפסוק מבטא מהפכה: מעבר משיטת כהונה אחת לאחרת. לויים "תחת" בכורות.</p>	<p>מעמד האדם</p>
<p>מפקד האוכלוסין של פרשת במדבר קשור עם גיוס לצבא העם. מה השיקולים לקיום צבא עם? האם ראוי להנהיג גיוס חובה לצבא? באילו תנאים? את מי לגייס?</p>	<p>פרק א', פסוק 3: מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה כָּל-יִצְאָ צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצָבָאתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֹן</p>	<p>ערכים והיום</p>
<p>והנה לנו מתח קבוע בין הצורך להקים שלטון ובין השחתת המידות הנלוות למי ששררה בידיו. "בעל הטורים" (יעקב בן אשר, פרשן חשוב מימי הביניים שספרו "ארבעה טורים" היה אחד היסודות לחיבור ההלכה "שולחן ערוך" והקנה לו את שמו) היה נועז וערני לדילמה זו ובפרשנותו לקטע זה ציטט את חז"ל שאמרו: "אין ממנים פרנס על הציבור אלא אם כן יש מאחוריו קופת שרצים".</p>	<p>פרק א', 50: וְאֹתָהּ הִפְקֵד אֶת-הַלְוִיִּם עַל-מִשְׁכַּן הַעֲדֹת וְעַל כָּל-כְּלָיו וְעַל כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ הִמָּה יִשְׂאוּ אֶת-הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-כָּל-כְּלָיו וְהֵם יִשְׁרְתֶהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחְנוּ.</p> <p>המילה: "הפקד" מופיעה בתנ"ך פעמיים. הפעם השניה בתהילים ק"ט, 6: הִפְקֵד עָלַי רָשָׁע וְשָׂטָן יַעֲמֵד עַל-יְמִינִי .</p> <p>המילה "הפקד" מכוונת פעם ללויים, ופעם לרשעים.</p>	<p>דילמות אז והיום</p>